

О. Гнатюк,
керівник відділу маркетингу,
О. Костюк,
спеціаліст із питань препаратів
для сільськогосподарських тварин,
ТОВ «Байер», підрозділ захисту
здоров'я тварин

Втрата ваги в період лактації: причини та наслідки

Лактація — це особливо важлива стадія репродуктивного циклу тварин. Свиноматки продукують у середньому від 10 до 13 л молока, причому, порівняно із коров'ячим, молоко свиноматки містить удвічі більше жиру, протеїну та мінеральних речовин. Отже, з огляду на вміст поживних речовин у молоці та співвідношення між масою тіла й об'ємом молока, що виробляється за добу, свиноматки мають значно вищу продуктивність, порівняно з коровою, і заслуговують особливої уваги під час лактації.

Однією з основних проблем у період лактації є знижений рівень апетиту — так звана післяродова анорексія, що виникає на фоні інших захворювань, стресу, незадовільного забезпечення водою, некомфортного родильного станка тощо. Відповідно, наслідком зниженого апетиту є втрата ваги свиноматкою.

Втрата ваги у період лактації не має перевищувати 12% усієї маси тіла свиноматки — саме за таких умов поросята належним чином розвиватимуться, а свиноматки швидко прийдуть в охоту після відлучення та матимуть опимальні параметри продуктивності під час наступного осіменіння (*Clowes, E.J. et al. «The impact of well feeding lactating sows on litter weight»*). Далеко не всі свиноматки втрачають саме 12% ваги, у середньому втрата ваги коливається від 10 до 30%.

Що ж слугує причиною надмірної втрати ваги тіла свиноматками під час лактації? Більшість дослідників стверджують, що корінь проблеми криється у нестачі енергії: низький рівень спожи-

ПЕРІОД ЛАКТАЦІЇ: ЯК ПОЛІПШИТИ АПЕТИТ ТА КОНДИЦІЮ СВИНОМАТОК

Здоров'ю свиноматки у період лактації слід приділяти особливу увагу, адже саме в цей період досить часто виникає дефіцит енергії та нестача поживних речовин у її організмі. Таким чином, неграмотно спланована система утримання може призвести до виникнення кетозного синдрому, а разом із тим — зумовити виснаження та скорочення репродуктивного життя тварини. Як стимулювати апетит свиноматок під час лактації та зберегти їхню кондицію у цей критичний період, піде мова у цій статті.

Рис. 1. «Замкнене коло», що виникає за синдрому кетозу

вання свиноматкою обмінної енергії з кормом під час лактації змушує організм використовувати жирову тканину власного тіла як джерело енергії для забезпечення потреб власного організму та виробництва молока.

Через інтенсивне розщеплення власного жиру в крові свиноматки накопичується надмірна кількість кетонів, саме тому дефіцит енергії супроводжується розвитком синдрому кетозу. Кетонів тіла не лише високотоксичні для печінки, а й мають анорексичний вплив, тобто знижують апетит свиноматки. Виникає «замкнене коло»: з одного боку, нестача енергії, яка провокує використання свиноматкою власного жиру та нако-

пичення кетонів тіл у крові, а з іншого — токсичний вплив кетонів тіл, які призводять до ще більшого зниження апетиту, що погіршує стан тварини (рис. 1).

У зоні ризику перебувають тварини із генетично зумовленою високою молочністю, багатоплідні, а також із великою масою гнізда. Це пояснюється тим, що такі тварини продукують більшу кількість молока, на виробництво якого потрібно більше витрат енергії.

Чим загрожує синдром кетозу свиноматок?

По-перше, через зниження апетиту та низький рівень споживання енергії

зменшується молочна продуктивність свиноматки. Результат зниження молочності свиноматки — затримка росту підсисних поросят. Не секрет, що добра молочність — гарантія високого виходу живих поросят. Більше того, існує пряма залежність між споживанням корму свиноматкою та вагою поросят, а отже, за зниження апетиту свиноматки неодмінно отримаємо недорозвинених поросят. Кожен додатковий кілограм корму, який з'їсть свиноматка під час лактації, додає у середньому 300 г/добу приросту всього гнізда.

По-друге, вироблення свиноматкою надто жирного молока призводить до «жирної» діареї у поросят.

По-третє, погіршуються відтворні здатності свиноматок: подовжується період між відлученням та настанням охоти, знижується кількість овуляцій та здатність до запліднення.

Група дослідників на чолі із Джонстоном провела спостереження у свинарських господарствах Західної Європи, щоб з'ясувати, чи існує залежність між втратою ваги тіла свиноматкою після опоросу та тривалістю періоду між відлученням до настання охоти (рис. 2).

Досліджуємо та оцінюємо

До експерименту було включено 360 свиноматок, котрих було розподілено на чотири групи по 90 голів. Група 1 — контрольна, решта три — із застосуванням Катозалу®: група 2 — у дозі 10 мл, група 3 — у дозі 15 мл і група 4 — відповідно, 20 мл. Препарат вводили внутрішньом'язово після виявлення перших сигналів родів.

На 110-у добу поросності свиноматок переводили до відділення для опоросу, і вони отримували лактаційну дієту в кількості 2,0 кг/добу. Після опоросу тварин годували двічі на добу за необмеженого доступу до корму. Свиноматок зважували на вході та на виході із відділення для опоросу та щоденно проводили вимірювання рівня споживання корму.

Таблиця 1. Щотижневе споживання корму (кг/день) свиноматками у період лактації та загальне середнє споживання під час лактації

Дослідна група	1-й тиждень	2-й тиждень	3-й тиждень	4-й тиждень	Середнє споживання за весь період лактації
Група 1 — контроль	7,71	9,54	10,45	8,28	9,28
Група 2 — препарат*, 10,0 мл	8,00	9,84	10,45	7,86	9,40
Група 3 — препарат*, 15,0 мл	8,07	9,76	10,50	8,70	9,43
Група 4 — препарат*, 20,0 мл	8,21	10,17	10,58	9,00	9,64

*Катозал® — препарат, що був використаний у дослідних групах 2, 3, 4

Мета дослідження: оцінити вплив препарату Катозал® у свиноматок у період лактації за такими параметрами: рівень споживання корму, втрата ваги у період лактації.

Результати: під час першого тижня лактації середній тижневий прийом корму був дещо вищим у всіх трьох групах тварин, яким вводили Катозал®. Проте у тварин 4-ї групи, котрим вводили по 20 мл препарату, спостерігали значно кращий апетит, що підтверджується прийомом більшої кількості корму протягом першого, другого і четвертого тижнів лактації порівняно із контрольною групою (табл. 1).

Загальне споживання корму протягом першого-четвертого тижнів лактації було значно вищим у групі 4, ніж у контрольній.

Щодо абсолютних величин втрати ваги, то було відмічено, що в 3-й і

Таблиця 2. Втрата ваги свиноматками під час лактації, кг

Дослідна група	Втрата ваги (кг)
Група 1 — контроль	27,57
Група 2 — препарат*, 10,0 мл	26,39
Група 3 — препарат*, 15,0 мл	24,36
Група 4 — препарат*, 20 мл	22,43

*Катозал® — препарат, що був використаний у дослідних групах 2, 3, 4

4-й групах втрата ваги була значно нижчою, ніж у 1-й і 2-й (табл. 2).

Висновок. У свиноматок, які отримували 15 та 20 мл препарату Катозал®, під час опоросу спостерігали меншу втрату ваги у підсисний період, порівняно із групою контролю: на 3,21 і 5,14 кг, відповідно.

Цей факт чітко пов'язаний із збільшенням апетиту свиноматок та споживанням корму у цих групах.

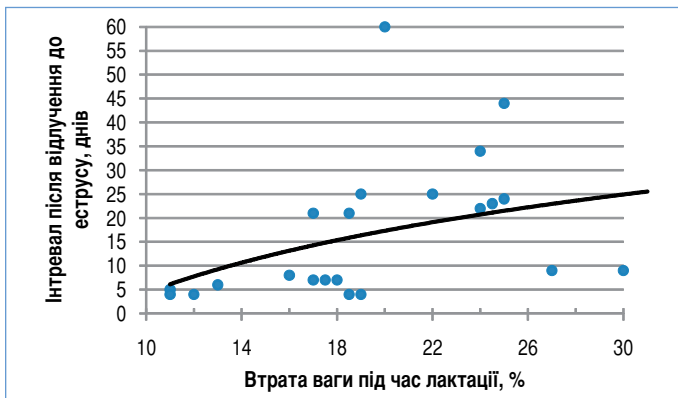

Рис. 2. Взаємозв'язок між втратою ваги у період лактації (у % за перші 24 год після опоросу) та інтервалом між відлученням до еструсу (n=22)

Рис. 3. Взаємозв'язок між середньодобовим рівнем споживання обмінної енергії (ОЕ) протягом лактації та тривалістю періоду між відлученням до еструсу (n=22).

Висновок. Згідно з даними можна із впевненістю стверджувати: що менше свиноматки втрачають у вазі, то швидше вони приходять в охоту після відлучення.

Цими ж дослідниками було встановлено зв'язок між зниженням апетиту у свиноматок внаслідок синдрому кетозу та погіршенням репродуктивних здібностей тварин. На рис. 3 показано залежність між щоденним споживанням енергії (мДж) та часом, за який свиноматка приходиться в охоту: свиноматки, які швидше приходили в охоту після відлучення поросят, споживали

більше обмінної енергії, порівняно із тими, котрі довго не приходили в охоту. Тому стимулювання апетиту є одним із головних завдань під час утримання лактуючих свиноматок.

Правильна годівля і не тільки...

Звичайно, ключовий момент у профілактиці синдрому кетозу полягає у правильній годівлі, але часом вирішити проблему дефіциту енергії лише завдяки оптимальній годівлі неможливо. Основна причина цього в тому, що свиноматку

важко привчити до максимального споживання корму у період лактації, тобто апетит у тварини після опоросу зростає непропорційно до її потреб у енергії.

У такому разі на допомогу придуть ветеринарні препарати, які являють собою альтернативні джерела легкозасвоюваної енергії. Одним із таких препаратів є Катозал®, під впливом якого підвищується рівень енергії в організмі тварин та знижується мобілізація депонованих жирів і, як результат, зменшується кількість продуктів їхнього розпаду у сироватці крові — кетонових тіл. ◀

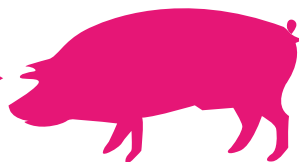
Увага!
Нова схема
застосування Катозалу®.

Зберегти кондицію та підвищити апетит свиноматки після опоросу

20 мл Катозалу®

На початку
опоросу

Профілактика
кетозного синдрому

• До 20% менша втрата ваги свиноматкою*

• Краще споживання корму на 360 г/день за весь період лактації*

• Більший приріст гнізда до 108г/день протягом всього підсисного періоду**

Катозал® – сила життя!